

Una República catalana sense cultura?

L'antropòleg Marc Roig dissecciona en un assaig les darreres dècades d'una política cultural que considera que no ha estat ni nacional ni popular

El MACBA, en una imatge d'arxiu | ACN

Per què, si la cultura és un factor clau en la conformació de la **identitat catalana**, mereix tan poca importància? Com és que l'independentisme, més enllà d'algunes proclames, no té un discurs elaborat sobre la cultura? Aquesta és la pregunta que dona inici a l'assaig de **Marc Roig** *Barcelona, cultura sense capital. De l'ebullició col·lectiva al talentisme creatiu* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat). El llibre forma part de la col·lecció Magma, que dirigeix **Francesc-Marc Álvaro** i que vol generar debats de fons sobre els grans temes socials. En aquest cas, de ben segur que ho aconseguirà.

L'autor coneix el terreny que trepitja. Marc Roig, **antropòleg**, professor al Màster de Gestió d'Institucions Culturals de la UB, ha estat comissari d'exposicions i productor musical, considera un "**fracàs**" els darrers trenta anys de la història de la cultura a Barcelona i a Catalunya. Llegidor i contundent, no deixa canya dreta. Per l'autor, el balanç del panorama cultural que sorgeix de la **Transició** és incomprendiblement decebedor. Segons ell, **no s'ha construït una cultura veritablement nacional i popular**. Si el pujolisme temia la cultura, que considerava hegemoneitzada pels intel·lectuals d'esquerra, el *maragallisme* va optar per una política de grans equipaments que han acabats lliurats al consum dels turistes, oblidant la gent dels barris.

Roig entronca el seu discurs amb la tradició d'un **catalanisme popular** que historiadors com **Josep Termes** o **Josep Fontana** han explicat, que va florir el primer terç del segle XX i que va

ressorgir en els inicis de les llibertats recuperades. Però la Barcelona que va ser en els 70 la capital del **còmic underground** no hi té un museu dedicat, la ciutat de la rumba de **Peret** té, segons l'autor, una indústria musical molt migrada, la Barcelona del **Sónar** no disposa d'una escena de música emergent consolidada i la tradició del millor teatre popular ha esdevingut en programes que ell qualifica de culturalistes i institucionals.

Fins i tot l'autor es pregunta en el llibre si alguna sala s'atreviria a muntar l'obra de **Pitarra** *Don Jaume el conquistador*, de 1860, per ser massa irreverent. Roig rememora la força de la cultura llibertària que va existir els anys 70 i esmenta alguns dels fenòmens contraculturals d'aquella època, com també algunes vindicacions veïnals, com el moviment proateneus populars, de la **Sedeta** a les **Cotxeres de Sants** o **Can Felipa**, que van ser transformats en centres cívics sota control institucional.

Roig critica severament el migradíssim **0,7% destinat a la cultura** des dels anys de Jordi Pujol - amb un parèntesi d'increment pressupostari durant el tripartit- i propugna una política ambiciosa amb voluntat veritablement nacional, amb l'establiment de quotes en la programació dels **grans equipaments**.

En les primeres pàgines del llibre fa una reflexió que també podria anar al final, com un interrogant inquietant: no hauria estat més lògic que, abans de pensar en la **independència**, haguéssim pensat en compartir tots els catalans una mateixa cultura i fer-nos forts en un potent sistema cultural? Les respostes les ha de donar el lector.